

הנעשה מאחורי מסך החול של מדינות ערב נשיא הלבנון!

נות אלה על הלך חייהם שם, ועל המנהיגים הערביים שאינם עושים מאומה למענם. הנשיא ענה כי כל מדינות ערב מתייעצות ביחס להקמת מרכז להסברה בניו יורק, ובאשר לפרלמנטים — יבוא יום וגם הם יהנו מן מידת הצדק המגיעה להם. האחרונה, הפרחים, הריהוט המפואר ובמיוחד המרבדים הגדולים — כל אלה העידו על שלחה ונחת. על כך, בצאתו מן הפגישה, לא יכולתי אלא לחשוב שוב כי דרושה ללבנון מנהיגות דינמית ותקיפה יותר.

נא להכיר: אמיל בוסתני

אתם הימים, עמדה מרכז ההתעוררות גות הפוליטית אחת הדמויות הסוערות ביותר של הלבנון. היה זה אמיל בוסתני, חבר בית הנבחרים הלבנוני, איש מלא מרץ, הנמצא בתנועה תמידית. הכרתו היטב עוד מאז שירת שנה כמורה בבית ספר ברמאלה. לה, שעה שמורים אחרים נהגו לשבת על כסיהם, הוא נאמר לי כי נשאר בחיפה, גם לאחר בריחת רוב תושביה הערביים.

בוסתני זה הוא בן למשפחה ידועה בין הערבים, אשר רבים מבניה תרמו לחיי התרבות והספרות במזרח התיכון. אחד מהם הוא ואדי בוסתני, אשר שני בניו למדו אצלו ברמאלה. ואדי היה פעיל בשטח הפוליטי, בשנים בהן נאבקו ערביי פלסטין על שיחזור מהמנדט הבריטי. התעניינותו אודותיו בביירות נאמר לי כי נשאר בחיפה, גם לאחר בריחת רוב תושביה הערביים.

ידידים סיפרו כי נצטווה עליי להשלטונות היהודיים לעזוב את ביתו, מאחר שהבית היה

גרם במימיה העכורים של המדינות הלבנוניות. בהסתמכו על מיברק מהגנרל הדרומי של הלבנון, הגיש בוסתני שאילתה לשר הגנה. השאלתה נגעה לתלונת תושבי הגבול על התקפות ישראליות נגד כפריהם. היא תה זו שאילתה ראשונה בסידרה ארוכה. בשניה, טען בוסתני: "ישנה בידי ידעיה כי מפקד חיל התותחנים בצבא הלבנוני הינו יהודי ממוצא רוסי; כי הרופא הראשי בחזרת החייל של הצבא הינו יהודי ממוצא יווני וכי בין הפקידים המספלים במיסמכים הסודיים ביותר של הצבא הלבנוני נמצאים גם יהודים. בשום לב לחסונו עם ישראל ועם היהדות הי עולמית, האין הממשלה מוצאת לנכון לפטר יהודים אלה ולהחליפם בלבנונים אשר אין נאמנותם מוטלת בספק?"

שר הגנה השיב כי עיניו פקוחות בכל הנוגע לבטחון המדינה. "כל המסכן בטחון זה", הוסיף, "צפוי להענשה מיידית."

למשל, מסר השר, נתפס קצין שהבריח מזון לישראל. הוא פוטר מיד והועמד לדין.

המדינאי העולה, אמיל בוסתני, פליט ערבי מחיפה שהפך מיליונר וחבר פרלמנט.

אשר לשאלת פיסורי היהודים מן הצבא — התחמק השר מלהשיב עליה.

ישראל והלבנון

בוסתני לא התחמק בתשובת השר. קמה סערה בבית הנבחרים. כמה חברים האשימו אותו בנטיית אנטישמיות, טענו כי יהודים לבנוניים זכאים למעמד שווה ל כל אורח אחר — ולראיה, מעמד הרם של שני חברי הפרלמנט היהודיים, יוסף שדיר ויעקב שרף, שהיו בין הראשונים לתקוף את בוסתני.

המדינאי החריף פירסם חוברת קטנה, בה ציין כי תשעה עתונים לבנוניים צידדו ביהודים, נגדו.

אין בכך פלא. כי בלבנון קיימים אלמנטים חזקים, אשר אם אינם פרו-ישראליים, הריהם לפחות אנטי-ערביים. מספיק להסתובב יום אחד בביירות כדי להיווכח באמתה זו. כאשר אתה שואל את הטלפוניסטית מדוע רע שירות הטלפונים כל כך, היא משיבה כמרירי רות: "מה יש? אנהנו כבר מדינה עצמאית ערבית עכשווית... אין יותר צרפתים!"

פקיד בבית המלון שלי אמר לי בגלוי כי היה מעדיף לראות את הצרפתים בחזרה. נחמדתי לחשוב מה שתופעה זו עולה לגרום ל לבנון, אם תפרוץ פעם סערת איתנים באיזור.

מבחינה זו, דומה הלבנון לישראל. קודם כל, בנויה מדינה זו על יסודות דתיים בלתי יציבים. שנית, למרות שהיא חלק מהליגה הי

הנשיא אישעבר, בישראל אלוואד, הוא שמל שלטון המשפחות העשירות בלבנון.

דרוש להם למטרות אחרות. ואדי סירב. הרי הורים באו אליו ואיימו להוציאו בכוח. אך הערבי הגאה עמד על זכותו והשלטונות נאלצו לעזבו במנוחה. אינני יודע אם יבנון הי סיפור; על כל פנים, אופייני הוא לידידי ואדי.

מכל מקום, ירש גם אמיל את רוח משפחת בוסתני. בשבוע מאמרתיקה, שם למד הנדסה, נכנס לעסקים בחיפה, כקבלן מצליח. כיום עומד הוא בראש חברת הנדסה ובניה בבית רות, בעלת סניפים בעדן, גידה, אלכסנדריה, קהיר, בגדאד, בצרה, עמאן, בחריין, קהיט, קטאר, חלב, דמשק, לונדון ושטוקהולם. יש לו מטוסים משלו והוא רגיל לקפוץ מארץ אחת לשניה כבתוך ביתו.

"לסלק את היהודים!"

אינו לא די לו ככל פעילותו זו, נבחר לבית הנבחרים הלבנוני. הסערה שהייתה נוכח בה היתה אחת מיני רבות שהוא

במועדוני הלינה של ביירות, מתנהלים חאקי, מלכת היופי של ביירות. היא רואה

ערבית, נטוין לבם של רבים מאזרחיה אל ארץ רחוקה, מחוץ למרחב מחייתה הטבעית אל צרפת או אמריקה. ישראל והלבנון כאחת מצפות לישועתן ביום הדין מידי המערב, לא מתוך המידדות עם השכנות הערביות.

ישראל היא מדינה של יהודים ואילו הלבנון היא נוצריה, עם מיעוטים גדולים של מוסלמים ודרוזים. נשיא הרפובליקה חייב להיות נוצרי, ראש הממשלה מוסלמי. משרות פוליטיות מחולקות בהתאם, ואילו בימי בחירות, בוחרת כל עדה בבניה היא לייצגה.

בעלי הדעות הנאורות מבינים את הסכנה הכרוכה במצב זה, אולם אינם יכולים לעשות מאומה. התושבים טרם שכחו את שנת 1860 הלא-כליין רחוקה, כאשר נשחטו הנוצרים בדמשק ובלבנון, על פי הוראות השלטון ה תורכי מקושטא.

"צחקי, ארץ אויבת!"

שה לחודות בכך, אולם זוהי עובדה קיימת: חסרה ללבנון הנאמנות הראשונה של אורח למדינתו. המוסלמים מרגישים את עצמם ערבים במלוא מובן המלה, היו רוצים להיות חלק בלתי-נפרד של סוריה ושאר העולם הערבי. המרוניים, לעומתם, היו רוצים לשמור על הלבנון כמדינה נוצרית בלתי-תלויה, בעלת קשרי ידידות טובה עם שכנותיה הערביות. טמיעתם בתוך היס המוסלמי האדיר שמסביבם, נראית להם כ חלום בלהות ממש.

זוהי נקודת המוקד של החיים המדיניים בלבנון. הממשלה מנסה בכל כוונה לשמור על אופייה של המדינה כארץ נוצרית ואילו ה תושבים הנוצרים אומרים כי המהגרים ה נוצריים שנוצרו את הארץ הינם אורחים אף הם — תפיסה המעלה את אחוזי התושבים הנוצרים.

כמה מדינאים אף הרחיקו לכת, דרשו בגלוי את סילוק הפליטים הפלסטיניים האומללים, מאחר שאלה מוסלמים ברובם. בהיותו ביה ביירות, נודע לי כי פליט נוצרי יכול היה לקבל נתינות לבנונית תמורת תשלום של 500 לירות לבנוניות. לפליט מוסלמי, הדבר כמעט בלתי-אפשרי.

נשוב לעתונות, ולעמדתה בשאלה חיונית זו. אלו חיות, למשל, פירסם מאמר תחת ה כתרת: "עיניים ואוזניים. הנה המאמר:

"בואו וראו, כל אשר עיניים בראשכם; האוזניים, כל אשר אוזניים לכם. מה עוד רוצים היהודים יותר מזה? כאן, בבית נבחרים ערבי, קמים שני יוצגים ומגניבים עליהם. וב בירת ערבית, מעוצר חבר פרלמנט ערבי סע

החיים ללא דאגות. בחזרה זו היא נהאד את עצמה יותר כצרפתיה מאשר כערביה.

רה, על כי העז למתוח ביקורת על היהודים. היאמן כי יסופר?

"ועוד הקשיבו, יעקב שרף ויוסף שדיר מלאי חימה על אמיל בוסתני, רק מפני שזה יעץ לנהוג בכללי הזירות כלפי יהודי לבנון. עוד אתמול התנגד אותו נציג יהודי לקבלת הפליטים הערביים בלבנון ואילו היום, הוא עוד מגן על היהודים. האם שכח יוסף שדיר חושב הוא ככל אלה המאמינים כי הלבנון אינה מדינה ערבית?"

והנה עוד מאמר על אותו נושא, הפעם לקוח מתוך אל-דיאר:

"קיימים בארצנו חוגים הדורשים, בגלוי או בנסתר, את חיסול מה שהם מכנים בשם מצב בלתי-נורמלי הקיים בינינו לבין ישראל. אולם זוהי הפעם הראשונה שעתון כמו לוריינס יצא בהכרזות, שכל מטרותן היא לס לול את הדרך בפני ידידות רשמית עם ישראל. צחקי, ארץ אויבת!"

דוחפים נרחפים

יום האחרון לביקורי בלבנון, ניגשתי למיברקה המרכזית של ביירות כדי לשגר מיברק לירושלים. הבניין היה עלוב וקטן וקהל עצום נדחק לפני הדלפקים, מבלי שאיש ינסה להשליט שם סדר. משך השנים שחייתי באמריקה שכחתי את המכה המזרחית הגדולה: חוסר התורים, במקומות שהם דרושים.

חיכיתי, נדחפתי ודחפתי משך 45 דקות. לבסוף, הגעתי אל האשנב. הפקיד נטל את טופס המיברק, אולם כאשר הגשתי לו סטר של חמש לירות לבנוניות, החזיר את העודף בבוליים.

"אין לי שום דבר נגד הבוליים שלכם", אמרתי לו, "אבל אני עוזב היום את הלבנון, תן לי בבקשה כסף מוזמן".

"לך לטראף, מחליף הכספים ברחוב, ור חזור לכאן עם הסכום המדויק", השיב לי.

התרחתתי. המחשבה שיהיה עלי לעמוד עוד פעם, עד שכוח הגורל ומרפקי הקחור חות האחרים ידחפוני בחזרה אל האשנב, יאשה אותי לחלוטין. ויתרתי על משלוח ה מיברק. כמובן, היתה לכך הסברה פשוטה: מזה שנים רבות שורר בלבנון מחסור איום במעות. במקום מטבעות ידחפוני, נהוגים שם שטרות נייר, אפילו בערכים הפעוטים ביותר. כל הפרשה לא שיפרה ביותר את מצב רוחי. פניתו בשמחה רבה לשדה התעופה ולמטוס שהמתין להובילני לתחנה הי במסעי: רצועת עזה.